

MŪSŲ LIETUVA

NR.37 (1468) - SEMANÁRIO -1976 M.RUGSĖJIS - SETEMBRO 16 D.- 1,50 kr.
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

LIETUVIŲ IMIGRACIJOS BRAZILIJON 50-METIS (1926-1976)

AŽUOLAI AR LEPSIAI?

Giedodami savąjį tautos himną, prisimename Lietuvą kaip didvyrių žemę. Tai nėra tikrai poetinis pagarbinimas, pamaldus praeities prisiminimas, bet gyvenimo faktas. Kiekviena tauta turi savo didvyrius, juo labiau lietuviai, kuriems teko kryžkelinė erdvė tarp didelių tautų ir nemažesnių priešų. Tokioje būklėje turėjo rasti didesnis skaičius vyrų ir moterų, pasiaukojančių tautos gynybai, jos ugdymui ir vadovavimui. Be tokių didvyriškų žmonių jokia tauta negali pakilti iš laukinio lygio ir atžygiuoti į europinės civilizacijos areną. Ir juo daugiau tokių žmonių atsiranda, juo stipresnė bei atsparesnė darosi tauta. Visi kiti spiečiasi apie juos, gyvena jų idėjomis, jų ryžtu ir nepaskęsta siauroje kasdienybėje. Tautos nelaimės prasideda tuomet, kai išnyksta didvyriai — ažuolai ir jų vietas užima lepsiiai. Antai garsėjo Lietuva visoje Europoje, kol tautos viršūnėse laikėsi įsitvirtinę ryžtingi valdovai su tautos gerove besirūpinančiu bendradarbių sluoksniu. Kai tie valdovai nusilpo ir įsigalėjo bajorai su savo seimeliais bei „veto“ teise, viskas pašlijo. Tai buvo lepsių laikotarpis, atsiradęs didvyrių žemėje. Jis buvo fatališkas, kad lietuvių tauta nebeatsigavo tiek, kad būtų galėjusi grąžinti senosios garbės laikus. Didvyrių žemėje tiek pridėjo ir priaugo lepsių, kad užgožė visą plotą ir įsiviešpatavo tautos gyvenime.

Sakysite: tai praeitis! Taip, praeitis, bet ji darė įtakos visam Lietuvos gyvenimui ir siekia net dabartį. Sunkiose Lietuvos dienose mažai teatsirado politikų su drąsia išmintimi. Vieni traukė į rytus, kiti į vakarus, o likusiems savoje žemėje reikėjo orientuotis komplikuojuose politinėje situacijoje, nors politikų beveik nebuvo. Didvyrių atsirado iš paprastų artojų ar jų vaikų, kuriems netrūko nei drąsos, nei kovos dvasios, bet stokojo toliau matančios išminties. Visdelto tauta atsilaikė ir didelėje naikinančioje ugnyje — be įprastinių vadų ir politikų. O kaip su išėivija? Į vakarus iškeliavusi tautos dalis pradžioje pasirodė kaip labai sąmoningas elementas ir kovingai nusiteikęs. Vadų netrūko nė vienoje srityje. Visi buvo nusiteikę laikytis vieningoje bendruomenėje. Deja, nuotaikos pasikeitė po 30 metų. Buvę ažuolai nusilpo arba nespėję šaknų įleisti naujon žemėn, išvirto, o jų vieton ažuolinio priauglio nedaug teatsirado. Daug daugiau priaugo lepsių. Net ir tie, kurie anksčiau buvo ažuoliniai, sulepsiėjo. Daug kam Lietuva pasidarė nebesvarbi. Svarbiausiu dalyku tapo medžiaginis įsikūrimas, kuriam viskas buvo aukojama — ir sveikata ir patriotizmas, ir religija... Tiesa, tai nebuvo visuotinis reiškinys, bet labai platus. Jisai stipriai paveikė visą išėivijos gyvenimą. Dar ir dabar praėjus įsikūrimo įkarščiui, lepsiinė dvasia tebėra gana ryški. Ji ypač reiškiasi stipriu ekonominiu aristokratiškumu, bet silpnu patriotiškumu.

Tai matyti konkrečiuose išėiviško gyvenimo reiškinuose. Pvz. vyresniajai kartai vyresnėjant, rieda viena sukaktis po kitos. Jos minimos daugiau ar mažiau iškilmingais pokyliais. Kadangi per 30 ar daugiau metų visi yra susiradę draugų ir kitų tautybių žmonių tarpe, iškilmėse ima vyrauti gyvenamo krašto kalba. Dėl poros kitataučių visas pokylis paverčiamas svėtimu renginiu... Suprantama, kad iškilmėje, kurioje dalyvauja ir gausūs kitataučiai, dera vartoti lietuvių ir vietinę kalbas, bet atsakyti savo tautinės kalbos dėl poros kitataučių yra jau savigarbos stoka. Tai perdėtas mandagumas, dėl kurio mūsų tauta neteko ištiesių sričių. Dėl to paties „mandagumo“ ryžtamės atsakyti savos kalbos be jokio tikro reikalo. Toks lengvapėdiškumas nepateisina. Mums kaip tautai, ištikta audros, reikia ažuolų, o ne lepsių. Pirmieji išlieka šimtmečiais, antrieji — greit išnyksta.

Tėviškės Žiburiai

ALBANIJOJ PANAIKINAMI KRIKŠČIONIŠKI VARDAI

Naujoji konstitucija skelbia kraštą ateistine valstybe

Tirana. — Naujoji Albanijos konstitucija skelbia kraštą „ateistine valstybe“, Praktikoje tačiau tai nepasitvirtina, rašo vokiečių spauda. Nežiūrint komunistinio režimo pastangų ateistine propaganda ir smurtu sunaikinti religinį gyvenimą, ateistai yra priversti nusivilti ir vis dažniau skundžiasi nepasisekimais. Religinio gyvenimo atgimimas Albanijoje stiprėja.

Enver Hodscha, Albanijos komunistų partijos generalinis sekretorius, kongreso metu turėjo pripažinti: „Klaidinga būtų tvirtinti, kad pagrindiniai religijos šaltiniai esą Bažnyčia, kunigai ar ikonos ir, kad juos sunaikinus, sykiu automatiškai išnyksianti ir religija. Religi-

niai įsitikinimai, papročiai bei tradicijos yra giliai įsišakniję liaudies sąmonėje, todėl antireliginė kova bus ilga, komplikuo- ta ir kieta“.

Albanijos ateistiniai laikraščiai nusivylę rašo, kad Albanijoje vis dar esą įsitikinusių religijos skelbėjų, kad kunigai lanko tikinčiuosius, tikintieji puošia savo namus šventųjų paveikslais, nešioja ant krūtinų kryželiu; kad Albanijos piliečiai švenčia Bažnytinės šventes, skaito religinę literatūrą, klauso Vatikano radijo laidų, lanko ateistų sunaikintos Lac bažnyčios griuvėsius ir net ruošia maldininkų keliones.

Albanijos komunistinė valdžia išleido naują įstatymą, įsakančią krašto gyventojams dar šiais metais pakeisti visus krikščioniškus ir islamiškus vardus, nes jie nesutinka su partijos politika bei ideologija. Priešingu atveju grasinama tai padaryti prievarta. Naujagimiai su krikščioniškais ar islamiškais vardais pagal naująjį Albanijos komunistų partijos įstatymą visai nebūsią įtraukiami į Albanijos gyventojų registracijos sąrašus, liksią beteisiai.

Ir „Tiesa“ parašė apie Brazinskus

Vilnius. — Vilniškė „Tiesa“ painformavo savo skaitytojus apie Brazinskus. žinoma, pagal savo žargoną, pasinaudodama Tasso pranešimu. Skaitome tame laikrašty:

„Kaip pranešė Turkijos vidaus reikalų ministras O. Asyltiurkas, teismo nutarimu paleisti iš kalėjimo tėvas ir sūnus Brazinskai — oro piratai, kurie 1970 metais padarė sunkų kriminalinį nusikaltimą — su ginklu rankoje užpuolė vyriausios civilinio oro laivyno valdybos léktuvo įgulą reguliaraus reiso iš Batumio į Suchumį metu.“

„Tarybų Sąjungos vyriausybė reikalavo, kad Turkijos valdžia išduotų žudikus, siekiant juos perduoti tarybiniam teismui. Tačiau šis teisėtas prašymas nebuvo patenkintas, ir Turkijos teismo instancijos kelis metus atidėjo Brazinskų „bylą“, nepriimdamos galutinio sprendimo. Galų gale abu nusikaltėliai iš kalėjimo buvo nusiųsti į perkeltųjų asmenų stovyklą Jozgato mieste. Šių metų birželio mėnesį jie, niekam nekludant, „pabėgo“ iš šios stovyklos. Paaiškėjo, kad iš pradžių jie slapstėsi Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadoje Ankaroje.“

„Aišku, kad dabar priimtas teismo nutarimas paleisti žudikus visiškai prieštarauja tarybinės visuomenės reikalavimams išduoti žudikus ir juos deramai nubausti“.

DISERTACIJOS TURĖS BŪTI TIK RUSŲ KALBA

Bostonas. — David Willis, „Christian Science Monitor“ kolumnistas, rašydamas (7. 9) apie galimą Sovietijos jaunos generacijos naują liniją, patvirtina faktą, kaip atkakliai brukama rusifikacija ne rusiškose respublikose. Sako Willis, kad Gruzijoje kilo didelis pasipriešinimas, prieš potvarkį, kad ir Gruzijoje mokslinės disertacijos turi būti rašomos rusų kalba.

Tie, kurie lankėsi ok. Lietuvoje ir tie, kurie iš ten apsilanko pas mus, lygiai tą patį sako: nuo šio rudens disertacijos jau negalės būti įteiktos lietuvių kalba, jos turės būti rusų kalba. Lietuviškajam Vilniaus universitete lietuvis, rašydamas disertaciją apie Lietuvą, jos istoriją, kalbą arba literatūrą jau negalės rašyti lietuviškai.

Lietuviškoji tikrovė vokiečio akimis

Vokiečių žurnalistas Johannes S. Brehm, Koelno arkivyskupijos katalikų laikraštyje "Kirchenzeitung" š.m. 16-17 numeryje plačiai nagrinėja Katalikų Bendrijos padėtį sovietų valdomoje Lietuvoje.

"Tezes / rašo vokiečių žurnalistas kad Lietuvoje yra vedama nenumaldoma kova prieš Katalikų Bendriją, negalima remti administracinėmis bausmemis, kad ir gausiomis, kurios komunistų naudojamos prieš Katalikų Bendriją ir jos kunigus. Kremliaus ideologų tikslas yra aiškus: visai sunaikinti Katalikų Bendriją kaip buržuazinės pasaulėžiūros palikimą ir ją pakeisti marksistine ideologija. Tuo niekas negali abejoti. Apie tai liudija visa mokslinė literatūra, tai atsispindi visose jų kalbose ir programose. Gali būti keičiama taktika, kaip tai aiškiai matyt 50-ties metų sovietų istorijoje, bet tikslas lieka tas pats — nutraukti ryšius su praeitimi, sunaikinti Bendriją ir sukurti "naują žmogų".

Ar Sovietų Sąjungoje egzistuoja dvi konkuruojančios sistemos? — klausia žurnalistas Brehm. Taip! Čia pirmenybę turi valdžios remiamas ateizmas Maskvos strategai tam naudoja įvairią taktiką, bet jų metodai nepasiekia tikslo. Ideologinėje srityje Katalikų Bendrija Lietuvoje susiduria su tikrai silpnu priešu. Lenkijos turistai, kuriems tenka lankytis Lietuvos sostinėje Vilniuje, visi pripažįsta, kad ateistinė propaganda yra labai primityvi. Sv. Kazimiero šventovėje įrengtas ateistinis muzėjus Katalikų Bendrijos istorijai pavaizduoti labai primena Vokietijoje nacių laikais Streicherio leidžiamo "Stuermer" žurnalo propagandą prieš žydus. K. Bendrija muzėjuje vaizduojama kaip liaudies išnaudotoja, kaip "buožių" įrankis žmonėm mulkinti... Tokia propaganda nedaro jokio įspūdzio nei besilankantiems moksleiviam, nei darbininkam, nei ūkininkam nekaltant jau apie intelligentus. Turistai iš Lenkijos pažymi, kad kunigai esą patenkinti tokia propaganda. Ji esanti tiek priešingą dabartinei būklei Lietuvoje, kad nė kiek neveikia muzėjaus lankytojų.

Sovietinė Lietuvos respublika, — rašo toliau straipsnio autorius, — nuo 1918 iki 1940 m. buvusi nepriklausoma valstybė, 1940 m. Stalino įjungta į Sovietų Sąjungą, 1941 m. vėl sovietų "išlaisvinta", — šiuo metu turi apie du milijonus katalikų. Lietuvai esant arčiausiai Vakarų, gyvenimas čia vi-

sai kitaip atsispindi, negu Sovietijos gilumoje. Reikia stebėtis, kiek daug žinių iš Lietuvos pasiekia Vakarų ir priešingai.

Ypač tarp Lenkijos ir Lietuvos vyksta plati kontrabanda ne tik rusiškais laikrodžiais bei lenkiškais marškiniais, bet ir idėjomis, kurios atsispindi ir Helsinkio saugumo konferencijos nutarimuose.

* * *

Vakarų radijo stotys Lietuvoje yra mažai trukdomos, todėl gerai mokėdami Europos kalbas, lietuviai tiek kaimuose, tiek miestuose yra gerai informuoti apie gyvenimą Vakaruose. Daug čia padeda ir Vatikano radijas, kuris Lietuvoje yra gana gerai girdimas. Be to, Lietuvos ūkis yra vienas pažangiausių. Tai duoda progos lietuviams palaikyti glaudesnius ryšius su COMECON kraštais ūkinėje srityje bei turizmo keliu užmegzti santykius su Vakarų krikščionimis. Tačiau reikia pažymėti, kad religinio pobūdžio turizmas — apsilankymas pas kunigus ar aukų atvežimas — Lietuvoje dažnai gali būti pavojingas ir pražūtingas. Kodėl? Dėlto, kad Katalikų Bendrija Lietuvoje yra iš visų COMECON kraštų labiausiai sekama ir spaudžiama. Sekimas yra grynai sovietinio-caristinio tipo. Ji ypač šnipinėjama išorėje, bet ir viduje. Tai dar pavojingiau ir veiksmin-

giau. Apsilankęs pas kurį kunigą, šio būsi perspėtas vengti kaimyninėj vietovėj gyvenančio kunigo. Tik nedaugelis kunigų pasitiki vienas kitu. Niekas negali tikrai žinoti, ar jo bendrkalbis legaliomis ar nelegaliomis priemonėmis nėra priverstas pranešinėti ir šnipinėti.

Krašte, kuris nuo 1940 iki 1948 m. išgyveno tris okupacijas (sovietų, vokiečių ir vėl sovietų) ir kuriame iki 1950 m. dar veikė partizanų — laisvės kovotojų grupės, heroizmui yra daug galimybių. Tačiau ir silpnumas gali pasireikšti — net kunigų tarpe!

Gal tik Lenkija ir Rytų Vokietija (DDR) yra vieninteliai kraštai Rytų bloke, kuriuose tikinčiųjų Bendrijos vadovybė dar nepriklauso pilnai nuo Saugumo policijos. Gandai, kad Lietuvos vyskupai, vykdami į Romą, yra lydimi KGB agento, nėra vien amerikiečių CIA sugalvoti. Kaikurie vyskupai iš kitų Rytų Europos kraštų net pačiame Vatikane nediršta atvirai kalbėtis su savo kolegomis. Lietuvos atveju, — rašo vokiečių žurnalistas, — reikia pažymėti, kad dauguma Lietuvos vyskupijų neturi savo vyskupų, o esantys yra jau nebejauni. Blogiausia yra tai, kad tų vyskupų rankos yra surištos. Viską tvarko religinių kultų įgaliotinis, kuris daro visus sprendimus. Kiti sprendimai gaunami iš Mask-

vos

Kai tarp kunigų ir vyskupų nėra pasitikėjimo, labai nukenčia tikiybė ir sielovados darnumas. Panaši nuotaka pastebima ir pasauliečių tarpe, ypač labiau kontroliuojamuose miestuose.

Apie Lietuvos Katalikų Bendrijos gyvenimą platesnių informacijų pateikė Berlyno arkivyskupo kardinolo Bengsch apsilankymas šiame krašte. Išsamų straipsnį ta proga išspausdino Berlyno katalikų laikraštis "Hedwigsblatt". Jo straipsnį persispausdino ir kiti Vokietijos katalikų laikraščiai, primindami Lietuvos problemas. Ypatingo dėmesio susilaukė greitas Lietuvos katalikų susižinojimas parapijose. Kur tik pasirodydavo kardinolas Bengsch, būdavo sutinkamas gausios tikinčiųjų minios ir visur sveikinamas kaip šventojo Tėvo atstovas. Daug kur apie kardinolo apsilankymą patirdavo tik prieš porą valandų, tačiau šventovės visad būdavo perpildytos.

"Hedwigsblatt" pranešimas, aišku, nepateikia smulkmenų apie kardinolo lankymąsi ir nedaro išvadų. Svarbu buvo tik tai, kad Katalikų Bendrijos kardinolas iš Vakarų (lietuviai Rytų Vokietiją jau laiko Vakarų kraštu) gavo leidimą apsilankyti Lietuvoje. Tai ypač pabrėžtina dar dėlto, kad Maskva iš ankstesnių santykių su kardinolu Bengsch jau žinojo, jog jo negalima lengvai panaudoti propagandai.

(Tęs. 3 psl.)

Dail. A. Tamošaitis 70 metų sukakties minėjime Toronto Lietuvių Namuose Iš kairės: dail. A. Tamošaitienė, I. Šernaitė-Meiklejohn, S. Balsienė, A. Tamošaitis Nuotr. O. Burzdžiaus

LIETUVIAI PASAULIJE

Šveicarija

LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ VAKARŲ Zuericho priemiestyje Schlierene surengė "Viltis", vadovaujama Joanos Stasiulienės. Šią grupę sudaro mūsų tautinius šokius šokantis šveicarų jaunimas. Vakaras buvo įtrauktas į evangelikų parapijos kultūrinių renginių rėmus. Jį garsino parapijos biuletėnis "Kirchenbote" ir vietinis laikraštis "Limmattaler". Paskaitą apie Baltijos valstybes skaitė dr. Juozas Eretas, pagrindinį dėmesį skirdamas Lietuvai, jos kalbai, gilia filosofine mintimi pasižyminčiomis mįslėm bei patarlėm, tautiniam mūsų šokiam. "Vilties" grupė atliko 13 šokių. Šilčiausiai šveicarų publika sutiko Žygūną, Aštuonytį ir Malūną. Šešias mūsų liaudies dainas padainavo šveicaras baritonas Otto Linsi, dažnas "Vilties" talkininkas jos renginiuose. Akompanavo pianistas W. Bertsch.

Lenkija

VARŠUVOS LIETUVIŲ VEIKLA vėl atgaivino iš studentų naujai sudaryta Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos valdyba. Įsteigtas ir senjorų ratelis, kuriam vadovauja seniūnas A. Janikas. Kiekvieną penktadienį ratelis rengia paskaitas apie lietuvių istoriją bei kultūrą.

LIETUVIŠKOJI TIKROVĖ... (iš 2 psl.)

* * *

Vakarų spaudoje pasirodžius pranešimams apie kardinolo Bengsch kelionę į Lietuvą, iškiolo Kauno kunigų seminarijos rektoriaus prof. dr. Viktoro Butkaus pavardė. Vokiečių žurnalistas pažymi, kad prof. Butkus priklauso taip pat Rytų Vokietijos taikos konferencijos prezidiumui, kurį remia Rytų Vokietijos vyriausybė. Kardinolas Bengsch nors nėra palankus šiai institucijai, tačiau Butkaus asmenyje išžiūri ypatingą Lietuvos katalikų padėtį. Tai žino ir Vatikanas, kuris paskutiniiais metais (popiežius Paulius VI pokalbyje su Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministru A. Gromyko) bandė išgauti kaikurių palengvinimų Lietuvos Katalikų Bendrijai. Aišku, nieko gero nelaimėjo. Koelno "Kirchenzeitung" korespondentas prof. Butkų laiko inteligentišku ir teologiškai atviru, bet kartu atsargiu ir sumaniu Lietuvos Katalikų Bendrijos atstovu. Neveltui vokiečių Pax-Christi sekcija paskutiniiais metais buvo pakvietusi prof. Butkų apsilan-

Argentina

ANTANAS JONUSAS, 70 metų amžiaus, Corrientes miesto pagrindinėje gatvėje turi restoraną ir kepyklą "Kaunas". Klientus jis aprūpina skaniais pyragaičiais, malta kava. Jo restorane naudojami kavos ir arbatos puodukai yra papuošti mūsų tautinės vėliavos spalvomis, lietuvišku įrašu "Kaunas". Argentinon A. Jonušas atvyko, būdamas 18 metų amžiaus, ir dirbo įvairius darbus, kol išgijo "Kauną". Labai pasiilgęs lietuvių, nes Corrientes mieste jų nėra, išskyrus jo šeimą.

J. A. Valstybės

DEMOKRATŲ PARTIJOS rinkiminių gairių komisijai 15 minučių trukusį pranešimą padarė JAV LB krašto valdybos vicepirm. Aušra Mačiulaitytė-Zerr, pateikdama JAV LB krašto valdybos pageidavimus ir siūlydama juos įtraukti į gaires sudarančius oficialius šios partijos pasisakymus. Komisijos nariams ji priminė sovietinę Lietuvos okupaciją, JAV vyriausybės lig šiol vykdomą politiką nepripažinti Baltijos valstybių priverstinio įjungimo Sovietų Sąjungon, rezoliuciją nr. 416 ir kitas rezoliucijas kongrese, kurių tikslas yra prižiūrėti, kad Sovietų Sąjunga laikytųsi Helsinkyje pasirašyto baigminio akto. A. Mačiulaitytė-

kyti Vokietijoje, ir Maskva davė savo sutikimą. Be to, Butkus Rytų Vokietijos vyskupų buvo reguliariai kviečiamas į Rytų Vokietijos K. Bendrijos sinodo posėdžius. Žurnalistas S. Brehmano, kad, tarp kita ko, dr. Butkaus sumanumo dėka Kauno kunigų seminarija, skirta visom Lietuvos vyskupijom, dabar turi 53 seminaristus. Tai tikrai labai kuklus skaičius, ypač žinant, kad dauguma Lietuvos kunigų yra jau vyresnio amžiaus ir kasmet nemažas jų skaičius miršta.

* * *

Liturginės reformos Lietuvoje buvo daromos gana lėtai (kliudė ypač stoka liturginių tekstų). Paskutiniu metu tačiau liturginėse pamaldose visur jau įvesta vietinė kalba ir žymiai pagerėjo santykiai su kitomis krikščioniškomis konfesijomis.

Prieštaraujantys pranešimai gaunami tik apie jaunimo katechizaciją. Iš vienos pusės Vakarų pasiekia žinios apie kunigų baudimus už vaikų mokymą religijos. Iš kitos pusės (ypač iš Lenkijos turistų) patiriama, kad ir dabar dar apie 80% vaikų priima sakramentus. Faktas lieka faktas, kad vaikai ir jaunimas negali būti mokomi religijos šventovėse. Tai plačiai paliudija "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika". Visi vienuolynai

Stasio Motūzo kūrinys — šventinių linkėjimų medalijonas, atsiųstas Alkos muzėjui Putname. Conn.

Zerr taipgi prašė remti "Amerikos Balso" ir "Laisvės Radijo" lietuviškąsias laidas, stengtis, kad būtų sumažinti peraugšti muitai siuntiniams į okupuotą Lietuvą bei ten apsilankiusiems išviams taikomi suvaržymai. Lietuvą ir kitus sovietų okupuotus kraštus ji siūlė laikyti tautomis, o ne tautinėmis mažumomis Sovietų

Lietuvoje yra uždaryti. Tačiau pogrindyje egzistuoja nemaža seselių vienuolių. Jos dirba civilinėse tarnybose ir gyvena mažose bendruomenėse. Daug sunkumų sudaro naujų kandidatų parengimas. Vis dėlto pastebimas naujų pašaukimų gausėjimas. Tėvų prašomos seserys daug kur parengia vaikus sakramentam. Jos yra didelė parama Lietuvos Katalikų Bendrijai.

Baigdamas straipsnį, autorius paliečia Lietuvos Katalikų Bendrijos materialines sąlygas. Cituodamas "Acta Baltica" (Koenigstein/Ts) pažymi, kad nepraeina savaitė, kurioje vienas ar kitas kunigas nebūtų nubaustas kelių šimtų rublių pinigine bauda. Tai didelės sumos, kurios viršija kunigo pajamas. Bet kai apie tai sužino parapijiečiai, reikiamos sumos visada suaukojamos. Iš tradicijos katalikiškame krašte dvasininkai yra pilnai aprūpinami tikinčiųjų. Ir vienintelė kunigų seminarija yra išlaikoma parapijų. Nors Lietuvos Katalikų Bendrija yra įvairiai varžoma, — pažymi vokiečių korespondentas, — tačiau ji nėra pasidariusi Tylos-Katakombų Bendrija. Sumani Vatikanų politika galėtų ją pagerinti...

Parengė M. K. Razminas

T.Ž.

tų Sąjungoje. Visais šiais klausimais komisijai įteiktas išsamus 14 puslapių JAV LB krašto valdybos memorandumas.

Elta supažindino Vakarų su rezistencija

Šią vasarą sukanka 20 metų anglų kalbos Eltos biuleteniui. Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto jis buvo pradėtas leisti 1956 metų liepos mėnesį. Jo tikslas buvo užpildyti tuo metu aštriai jaučiamą informacijų apie Lietuvą spragą. Po 20 metų ta spraga vis tobėra, bet norėtumėm tikėti, kad ji gero kai sumažėjo, dalinai ir mūsų biuletenio dėka.

Anglų kalba Eltos biuleteniuose tilpusios medžiagos patikimumą paliudijo vėlesni įvykiai. Ne-lietuvių spauda ir kiti kontaktai įsitikino Lietuvoje esančios rezistencijos gilumu tik po 1972 metų riaušių Kaune ir po to, kai Vakaruose buvo gautas 17,000 Lietuvos katalikų memorandumas Jungtinėms Tautoms. Tuo tarpu, jei būtų buvę kreipta daugiau dėmesio į Eltos biuletenį ir kitą lietuviškų šaltinių teikiamą informaciją, apie tą rezistenciją būtų galėję sužinoti jau prieš kokius 16 metų.

Kadangi Eltos biuletėnis pasirodo tik vieną kartą per mėnesį, jo įtaka į didžiąją anglosaksų spaudą yra per ribota.

Pasirodė 207 biuletenio numeriai sudaro įspūdingą apie 2500 psl. tomą informacijų apie Lietuvą. (E.)

TIESA IR GYVENIMAS

POPIEŽIAUS PAULIAUS VI LAIŠKAS LIETUVOS BAŽNYTINĖS PROVINCIJOS ĮSTEIGIMO 50 METŲ SUKAKČIAI

“Kadangi kaip tik sukanka penkiasdešimts metų, kai buvo įsteigta Bažnytinė Kauno provincija, prie ko tinka prijungti kitas panašus jubiliejus, nes irgi prieš penkiasdešimts metų Vilniaus vyskupija buvo pakelta į arkivyskupiją. — visa tai duoda Mums nepaprastą progą rašyti Tau šį laišką. Juo norime per Tave pasiekti visus šio krašto vyskopus, kurie iš Viešpaties Kristaus gavo pareigą šioje brangioje tautoje ganyti jo kaimenę.

Gerai žinome, Garbingasis Broli, kad katalikų Bažnyčia Lietuvoje per tą ką tik užsibaigusį penkių dešimčių metų laikotarpį, kaip ir ankstesniais amžiais, yra ištikimai išlaikusi savo senas krikščioniškas tradicijas, parodydama aiškų tikėjimo liudijimą ir glaudų ryšį su Petro sostu.

Norime Jus užtikrinti, kad Mes visuomet dvasioje esame jūsų bendruomenės gyvenime, sekame jo įvykius, palydime jį tėviškos meilės jausmais ir rūpesčiu, nuolat savo maldose jį prisimename.

Visus šios Mums brangios Tautos mūsų brolius ir sūnus skatiname, kad išliktų vieningi tikėjimo ir meilės bendrumė, kaip dera Dieviškojo Mokytojo mokiniam (cfr. Jon. 13, 35).

Maldaujame be to švenčiausiąją Mergele-Mariją, kurią visi Lietuvos tikintieji taip gerbia, ypač šaukdami jos Aušros Vartuose Gailėstingumo Motinos vardu ir Šiluvoje, Marijos Gimimo šventovėje, kurią Mums buvo malonu pakelti į mažosios bazilikos poaukštį, — kad ji visus šios tautos mylimuosius sūnus ir dukteris globotų ir saugotų, palaikydama juos tikėjimo tvirtume ir pasitikėjime Kristumi, savo Sūnuri, kuris nugalėjęs nuodėmę ir mirtį, prisikėlė iš numirusių.

Pagaliau Tau, Garbingasis Broli, tavo koadjutoriumi ir visiems kitiems vyskupams, dvasiškiškai ir visiems šios tautos tikintiesiems teikiame apaštališkąjį palaiminimą, kaip ypatingą Mūsų Lietuvos Bažnyčiai prielankumo ir nuolatinio rūpesčio bei dangiškosios paguodos laidą.

Rašyta Vatikane, 1976 metų kovo 30 dieną. Mūsų valdymo tryliktais metais”.

POP. PAULIUS VI

Trumpas, tačiau labai šiltas ir reikšmingas pop. Pauliaus VI laiškas, minint Lietuvos bažnytinės provincijos įsteigimo 50 metų sukaktį, yra vertas lietuvių katalikų dėmesio.

Pirmausia jis yra skirtas ne vien tik adresatui — vysk. J. Matulaičiui - Labukui, bet ir visiems kitiems Lietuvos vyskupams, taigi ir tiems, kurie yra valdžios nuo vyskupiškų pareigų ir valdymo nušalinti. Jie, kaip popiežius sako, taip pat iš Kristaus gavo pareigą būti Lietuvos Bažnyčios ganytojais.

Prasmingas yra popiežiaus laiške priminimas Lietuvos katalikams nepamiršti ir kito jubiliejaus — 50 metų, kai yra įsteigta Vilniaus arkivyskupija — metropolija. Vilnius su arkivyskupijos sostine šiandien yra Lietuvos ribose. Taigi, minint Lietuvos bažnytinės provincijos jubiliejų, neturi būti išskirta ir nepaminėta Vilniaus arkivyskupija, šiandien sudaranti Lietuvos Bažnyčios dalį.

Kai 1925 m. Lenkija sudarė su Šv. Sostu konkordatą, kai buvo pertvarkyta Lenkijos vys-

kupijų santvarka, nedaug kas tada politinių sumetimų įkarštyje (popiežius, esą, pripažino Vilnių lenkams) atkreipė dėmesį, kad Vilniaus vyskupija nebuvo palikta kurios nors metropolijos dalimi, o Lietuvos sostinėje buvo įsteigta savaiminga arkivyskupija — metropolija su jai priklausančiomis Lomžos (buvusios Sejnų) ir Slucko vyskupijomis. Taigi Vilniaus metropolija apėmė senas Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos žemes. Tai buvo šv. Sosto toli pramantantis planas Vilniaus vyskupiją padaryti savarankiška metropolija, kuri ateityje galės turėti tam tikros reikšmės.

Kaip besiklostytų ateities politiniai įvykiai, aišku, kad Vilnius yra neatskirama Lietuvos dalis. Susidarius palankioms sąlygoms, reikia tikėtis, kad ateityje kada nors Lietuvos Bažnyčia turės ne tik dvi arkivyskupijas, bet ir dvi metropolijas — Kauno ir Vilniaus, pastarajai prijungus pvz. Kaišiadorių ir Panevėžio ar Vilkaviškio vyskupijas. Popiežiaus priminimas lietuviams nepamiršti ir Vilniaus vyskupijos yra labai reikšmingas.

Lygiai prasmingas yra popiežiaus pabrėžimas lietuvių pamaldumo į švč. Dievo Motiną Mariją, ypač Aušros Vartuose (lotyniškame tekste šalia “Porta Aurorae” yra lietuviškas pavadinimas — “Aušros Vartai”) ir Šiluvoje, kuriai neseniai popiežius Paulius VI suteikė mažosios bazilikos titulą. Aušros Vartai yra Lietuvos sostinėje ir šios šventovės priminimas Lietuvos katalikams yra tarsi netiesioginis atsakymas tiems, kuriems Vilnius vis dar yra Lenkijos miestas, o “Ostra Brama” — lenkiška šventovė.

Popiežius Paulius VI laiške pabrėžia, kad jis tėviška meile ir rūpestingumu seka Lietuvos Bažnyčios padėtį, nuolat ir pastoviai už Lietuvos Bažnyčią meldžiasi, ragindamas, kad visi Lietuvos katalikai liktų ištikimais Lieviškojo Mokytojo sekėjais.

Baigdamas savo laišką, Paulius VI teikia apaštališkąjį palaiminimą visiems vyskupams, dvasiškiškai ir tikintiesiems ne tik kaip dangiškosios paguodos

laidą, bet ir kaip jo nuolatinio Lietuvos Bažnyčiai prielankumo ir rūpesčio ženklą.

Popiežiaus Pauliaus VI prielankumas ir meilė Lietuvai matyti iš jo, paprastai oficialiuose šv. Sosto raštuose retai užtikamų, išsireiškimų, kaip “Mums brangios tautos broliai ir sūnūs”, “šios tautos mylimieji sūnūs ir dukterys”, “Mūsų Lietuvos Bažnyčia ir jos reikalai nėra, kaip kas kartais pakalba, pamiršti, kad jos įvykiai yra Pauliaus VI mintyse, širdyje ir maldose. Už tai lietuviai turėtų konkrečiai parodyti popiežiui savo dėkingumą.

Reikia pabrėžti, kad Vatikano organas “L'Osservatore Romano, 1976.IV.4 atspausdino ilgą prof. P. Rabikausko straipsnį apie Lietuvos bažnytinės provincijos įsteigimą, o jį įsidėjo ir “L'Oss. Romano” laidos kitomis kalbomis.

DRAUGAS

J. A. VALSTYBESĖ

Kiek vienam kunigui tikinčiųjų

Washingtonas. — Kiek vienam kunigui Amerikoje tenka aptarnauti tikinčiųjų? “Serra International Magazine” pateikia skaičius: katalikų kunigų tenka 860 tikinčiųjų, episkopų — 250, pietinių baptistų — 400, baptistų — 200, metodistų — 300, liuteronų — 380, presbiterionų — 210.

DIDŽ. BRITANIJOS

— Britanijos Lietuvių katalikų bendruomenė pasiuntė laišką Londone viešėjusiam Sovietų Sąjungos užsienio reikalų ministeriui A. Gromykai, protestuodama prieš religijos varžymą bei tikinčiųjų persekiojimą Lietuvoje, nesuderinamą su Sovietų Sąjungos konstitucija bei Kremliaus vadų pareiškimais. Šiuo laišku reikalaujama minėtųjų varžytų atšaukimo, leidimo vyskupams J. Steponavičiui ir V. Sladkevičiui eiti jų pareigas, nu-teistųjų už religiją išleidimo laisvėn. Primindami Helsinkyje pasirašytas gaires, lietuviai katalikai taipgi reikalauja, kad išeiviams būtų leista laisvai lankytis Lietuvoje ir kad jos piliečiams taip pat laisvai būtų leidžiama keliauti po užsienį. Šį protesto laišką su visais pagrindiniais jo punktais paskelbė Britanijos katalikų laikraštis “Catholic Herald” ši pirmajame

Iš Ontario į Karibų jūrą

Nuotykinga Kanados lietuvių kelionė nuosava jachta

B. STUNDZIA

Maždaug prieš pusantrų metų "TŽ" pasirodė trumpa žinutė, kad kun. P. Ažubalis palaimino \$100.000 vertės jachtą, kuri rengėsi kelionei į pietus. Mums, lietuviams buriuotojams, tai buvo staigmena, nes prieš tai nei apie tą jachtą, nei apie jos savininką R. Meiliūną neteko girdėti. Gal tai buvo todėl, kad jis gyveno Windsore ir tik jo tėvai bei giminės yra išsikūrę Toronte.

Vėliau buvo patirta, kad jachta "Comunicar" yra 12,8 metro (42 pėdų) ilgio ir 15,5 tonos vandentalpos (svorio). Kanadoje nėra vienas lietuvis buriuotojas tokios didelės jachtos neturi. Jos kapitonas R. Meiliūnas yra "RBM Communications" firmos prezidentas. Buvo nutarta įsteigti skyrių Portorike, iš kurio būtų aprūpinti Karibų jūros ir P. Amerikos kraštai firmos reikmenimis. Tą skyrių apsiėmė vesti R. Meiliūnas.

Reikalus sutvarkius, jis nutarė parsigabenti iš Windsoro ir savo jachtą. Taip jachta užsuko į Torontą.

1974 m. spalio 19 d. Regimantas Meiliūnas su 14 metų sūnumi Pilypu pradėjo iš Ontario ežero 2000 jūrmilių kelionę į pietus. Vėlai rudenį didieji ežerai pasižymi audromis, kurios net didelius laivus nuleidžia į dugną. Taip ir tėvas su sūnumi Ontario ežere, netoli JAV krantų, pakliuvo į 36 mazgų vėją ir 14 pėdų bangas. Čia įvyko pirmą nelaimę — trūko dvi štagos (šoninės), kurios iš abiejų pusių prilaiko laivo stiebą. Temperatūrai esant žemiau nulio, pučiant žvarbiam vėjui teko su šlapiomis rankomis tvarkyti stiebo sustiprinimą. Net ir po ilgo laiko jis tai prisimena — atrodo ir dabar dar rankos šąla.

Iš Ontario ežero per Oswego kanalą Hudsono upe jie pasiekė Niujorką. Ten sustojus keliom dienom, reikėjo pasiruošti kelionei į Bermudos salą.

R. Meiliūnas prie vairo savo jachtoje "Comunicar"

Palikus Niujorką ir nuburavus apie 40 jūrmilių, sugedo automatinis vairavimas. Reikia paminėti, kad jachta "Comunicar" turi modernius navigacijos įrengimus. Bet juo daugiau sudėtingų įrangų, juo didesnė galimybė, kad kas nors gali sugesti. Kolei pasiekė Bermudą, Regimantui teko visą laiką sėdėti atviroje vietoje prie vairo, o tuo laiku oras nebūna šiltas. Bermudoje teko laukti penkias dienas, kolei buvo gautos pataisymui reikalingos dalys. Pilypas, kol apsipratęs jūroje, kurį laiką negalavo, bet saloje pailsėjęs jautėsi vėl gerai.

Buriuojant toliau į pietus, oras buvo gana šiltas, ir kelionė vyko be ypatingų nuotykių. Po mėnesio kelionės, lapkričio 18 d., jachta pasiekė Portori-

Juodukas, baltukas ir... klaustukas

AL. GIMANTAS

Kažkoku būdu kasdienėje mūsų šnekamoje ir rašomoje kalboje išpilietino tokie mažybiniai ar malonybiniai šaukiniai, kaip "juodukas", "žydukas". Tie žodžiai turi vienokį atspalvį, kai juos taikome mažamečiams, kitokį, kai taikome suaugusiems žmonėms. Pastaruoju atveju girdėti ironija, pašaipą, beveik ižeidžianti tonacija. Ar todėl, kad šiame pasauly atsirado priklausęs kitai rasei ar tautybei asmuo?

Kaikurių rašytojų kūryboje, ypač mūsų sodžiaus aprašymuose, vartojami "žydukai", "žydėliai", neturint jokio noro ką nors ižeisti ar pajuokti. Juose stengiamasi tik perduoti vaizduojamo laikotarpio aplinkos tikrąsias apraiškas. Kasdieninėje mūsų kalboje jaučiamos jau kitokios intencijos ar sekimas mados, kuri garbės mums nedaro.

Jaunoji mūsų karta ne vien dėl žodyno ribotumo, bet ir grynai humanistiniais ir krikščioniškais motyvais besivadovaujanti, nevaržo tokių kalbinių formų, kurios turi tendenciją ižeisti, niekinti kitą rasę ar tau-

ko sostinę — San Juan uostą.

Iš viso kelionė buvo nelengva, nes tokiu laiku, spalio ir lapkričio mėnesiais, oras nėra labai palankus buriavimui, juoba, kad teko plaukti per vadinamą "velnio trikampį". Sunkiais momentais Regimantas žinojo, kad jo laivas yra tvirtas ir pasitiks Augščiausiojo globa.

Dabar jis planuoja kartu su sūnumi atlikti daugiau kelionių, gal net ir Baltijos jūrą pasiekti. Pasak jo, tik jūroje žmogus gali patikrinti savo dvasines, fizinės jėgas ir tikėjimą į Dievą.

Kelionė buvo aprašyta "Puerto Rico Ilustrado" laikraštyje, kuriame per visą puslapį įdėta R. Meiliūno nuotrauka. Nepamiršta pasakyti, kad kapitonas, nors gyveno Kanadoje, bet vra kilęs iš Lietuvos.

T.Ž.

tybę. Mūsų jaunimui toks elgesys yra svetimas, nepriimtinas. Tai rodo mūsų jaunųjų dvasinę kultūrą ir inteligenciją. Vyresniesiems, deja, nevienu atveju būtų galima prikišti pakantos stoką.

Mums pvz. labai nepatinka, kai broliškoji latvių tauta lietuvius kaikada vadindavo "leišiais". Mūsų manymu tai būtų lyg lietuvius žeminančio termino, nors patys latviai tai neigia. Malonus faktas, kad latvių tarpe vis mažiau vartojamas mums nepatinkamas žodis ir pakeičiamas "lietuviėčiu".

Panašus atvejis ir su kitais terminais. Pvz. vienaip skamba "azijatas" ar "mongolas" geografine ar etnografinė prasme, kitaip — praktine, kasdienine prasme. Pastarąja išreiškiame panieką, lyg tie azijatai bei mongolai būtų žmonijos atplaišos, niekadėjai, žmogaus vardo neverti asmenys.

Jaunieji mūsų tautiečiai gal net su teisėtu pagrindu kaltina mus rasizmu, šovinizmu ir perdėtu savęs kėlimu. Tai neprideda prie geresnio tarpusavio susipratimo, geresnės tarp skirų kartų komunikacijos. Ar nebūtų pats teisingiausias — visų lygiateisiškumas, žmogiškosios vertės iškėlimas ir pripažinimas vienodo garbingumo visoms rasėms bei tautybėms? Viso to pagrindu turėtų būti krikščioniškoji meilė ir supratimas.

BROLIAI DOMEIKOS ANGLIŠKAI

Liudo Dovydeno romanas Broliai Domeikos, nepriklausomoje Lietuvoje 1936 m. laimėjęs valstybinę premiją išversta į anglų kalbą. Išangos žodį parašė R. P. Šilbajoris, Ph. D., spausdino Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė, Bostone, 236 psl.

Tai jau antra L. Dovydeno knyga angliškai: anksčiau išėjo memuarai Mes valdysim pasaulį — We will Conquer the World, dabar — The Domeika Brothers.

HAMILTONO MERGAIČIŲ CHORAS „AIDAS“

TĖVŲ ŽEMĖ LIETUVA
MŪS SIRDYJE VISADA!

MŪSŲ ŽINIOS

MIKĖJINAS

/Tęs. iš 10 psl./

KOVOTOJO UŽ LAISVĘ PAGERBIMAS

Šeštadienį, 10 val. septyni autobusai iš São Paulo, puošti plačia „Lietuvių į Braziliją imigracijos 50-čio“ juosta, pajudėjo iš Barreto aikštės centrinės Niteroi aikštės link, kur indėno Arariboia paminklas. Asmenų šio indėno, kuris gynė savo žemę ir savo tėvynę nuo įsibrovėlių, buvo norėta pagerbti už laisvę kovojanti lietuvių tauta.

Du policininkai ant motociklų, su sirenom, atidarė kelią lietuvių autobusams, o kiti du lydėjo „oficialią komitovą“, kurią sudarė pirmininko kun. M. Valiukevičiaus automobilis. „Miesto centre sustojo judėjimas“, rašo „O Fluminense“. Buvo uždarytas uostas, ir garlaiviai turėjo stovėti – ir sužinot, kas čia vyksta.

Visai masei lietuvių apstojus paminklą, priėjo ir valdžios atstovai: Brazilijos karo maršalas Paulo Torres, buvęs senato pirmininkas ir Rio de Janeiro valstijos gubernatorius, Dr. Valdemir de Bragança, RJ valstijos sekretorius, karinės policijos vadas pulk. José dos Santos, Dr. Alfredo Guerchon, Niteroi prefekto atstovas, Dr. Moacir Moreira Leite, ir kiti militariniai bei civiliai pareigūnai bei Latvijos, Estijos, Vengrijos, Čekoslovakijos ir kitų tautų atstovai.

RJ propagandos departamento bei aukštosios karo mokyklos ryšių vedėjui Norival Silva davus pranešimą, karinės policijos orkestras užgrojo Lietuvos Himną. Lietuviai negalėjo sulaikyti ašarų. Bet verkė ir kiti – ir senatorius, ir ... kariškiai.

Kun. Valiukevičius pristatė indėną Arariboia kaip pavyzdį tėvynės meilės. „Jei jis, indėnas, mylėjo ir gynė savo tėvynę – ir čia jam paminklas –, ar neturim mes kovoti už savo ir kitų kultūringų tautų laisvę?“

Pretekto vardu kalbėdamas Dr. Alfredo Guerchon, pakėlęs grandines, kuriomis surakinta prie paminklo stovėjo lietuvaitė, sušuko) „Tokių grandinių negali būti daugiau nei Lietuvoj, nei Brazilijoj, nei kur kitur... Jos tuoj sutrupės ir Jūsų Tėvynėj“.

Brazilė Zane Moço, susijaudinusi, viso brazilų jaunimo vardu, sveikino Lietuvą, deklamuodama Raquel Portella Audėnienės eilėraštį „A Lituânia“.

Pamaldos Candelária bažnyčioj

Sekmadienį 10 val. keli šimtai lietuvių, valdžios pareigūnų bei kitų kolonijų atstovų pripildė didingą šviesos bažnyčią. Mišios buvo padėkai Dievui už 50 metų laisvoj Brazilijoj ir prašant laisvės pavergtai Tėvynei. Jas laikė Niteroi arkiv. Dom José su lietuviams kunigais, kurių vienas, J. Markalonis, net iš Manaus. LKB-nės choras iš São Paulo išpildė „Taikos Karalienės“ mišias. Šeši lietuviai pristatė „tikinčiųjų intencijas“.

Mišių pabaigoj buvo perskaitytas per Nunciatūrą atėjęs Šv. Tėvo laiškas Brazilijos lietuviams. Jame Popiežius prisimena lietuviams

šiandien svarbias datas, sveikina, drąsina, laimina.

Išvyka laivu

Padėkojus vietos autoritetams už viešą dalyvavimą ir per arkiv. Dom José įteikus Brazilijos Prezidentui Ern. Geisel auksinę prisiminimo plaką, lietuvių karavanas, su vėliavom ir vainiku, pasileido į uostą – „grįžti į Tėvynę“.

„Pučia vėjas, neša laivą...“ traukė virš 400 lietuvių, plaukdami plačia Guanabaras įlanka.

Laivui sustojus prie „Ilha das Flores“ salos, per kurią turėjo karantenoj pereiti veik visi imigrantai, p-kas kun. Valiukevičius sukvieta ant denio kunigus. Priminęs mirusius tautiečius ir pakvietęs duoti absoliuciją, mirusiųjų priminimo ženklą įmetė į jūrą vainiką, visiems giedant „Marija, Marija...“

Sugrįžus į uostą, sunku buvo atsisveikinti ir išsiskirstyti.

Visi jautė, kad paminėjimas buvo pulkus. Ir kun. M. Valiukevičiaus asmenų dėkojo visiems, taip šauniai jį suruošusiems.

Platesnis aprašymas bei dalyvausių įspūdžiai (jei jie teiksis juos perduoti minėjimo komitetui ar redakcijai) tilps atskiram leidiny,

Fluminense

Estado do Rio de Janeiro, 12, e 13 de setembro de 1976

50º Ano da Imigração

Lituanos saudaram Araribóia

Uma coroa de flores foi depositada ontem junto ao Monumento de Araribóia, em Niterói, em comemoração da passagem do 50º ano da imigração lituana no Brasil. A solenidade parou o centro da cidade e o trânsito teve de ser desviado. O padre Menceslau Valiukevicius, presidente do Comitê da Imigração Lituana no Brasil, foi quem proferiu alocução inerente à data, ressaltando a luta do índio pela Pátria nascente. A coroa recebeu a inscrição: “Ao Índio Araribóia Eterna Gratidão do 50º ano da Imigração Lituana”.

A solenidade compareceram várias autoridades, dentre as quais, o Marechal e ex-Senador Paulo Torres, o representante do Prefeito Ronaldo Fabrício, Sr. Salomão Guerchon (diretor da Enitur); o Comandante do Policiamento de Área da PM, Coronel José dos Santos Filho, o presidente da Associação Comercial e Industrial de Niterói, Moacir Moreira Leite, o médico Waldemar de Bragança e demais autoridades civis e militares, além de representantes das colônias da Hungria, Polônia e Romênia.

Sete ônibus de turismo trouxeram do Rio de Janeiro os lituanos residentes naquela cidade. A cerimônia despertou a atenção de todos os populares que passavam pela Praça Martim Afonso, na Estação das Barcas. Durante o seu discurso, o Padre Menceslau Valiukevicius observou a célebre frase gravada no monumento do Índio Araribóia:

— “O valente defensor da integridade nacional”.

Disse, ainda, o sacerdote que o Brasil jamais aceitou a escravidão, tendo a Banda de Música da Polícia Militar, logo em seguida, executado a marcha “Este é um País que Vai Pra

Frente”. Ao falar em nome do Prefeito Ronaldo Fabrício, o Sr. Salomão Guerchon afirmou — mostrando uma jovem lituana que tinha presos ao braço os grilhões — que “a compreensão entre os povos é fator fundamental para a humanidade e que esses grilhões ainda serão arrebentados”.

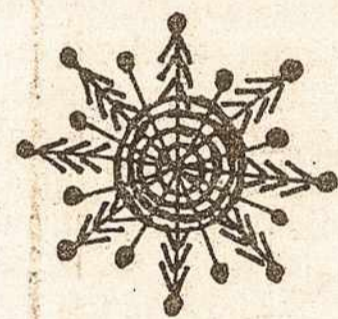
Também várias caravanas de escolares participaram da homenagem ao Índio Araribóia, ficando os estudantes surpresos com o colorido da indumentária típica daquele país sob o jugo comunista.

Tão logo o padre Menceslau acabou de falar, a Banda de Música da Polícia Militar executou o Hino Nacional Lituano, o que chegou a arrancar lágrimas de alguns que cantavam a música euforicamente. Depois, foi a vez do Hino Nacional Brasileiro, também cantado com o mesmo entusiasmo pelos imigrantes.

Ao término da solenidade — que também marcou o final da Semana da Pátria — os lituanos agradeceram e aplaudiram o Marechal Paulo Torres, quando foi lembrado o seu desempenho nos campos de batalha na Itália.

Guerchon: “Compreensão entre os povos é fundamental”

Lituanos comemoram imigração

A colônia lituana comemorou ontem o cinquentenário da chegada dos primeiros lituanos ao Brasil, depositando uma coroa de flores no Monumento aos Mortos da Segunda Guerra Mundial. O representante da colônia, padre Menceslau Valiukevicius, foi recebido pelo administrador do monumento, Coronel Vinícius Cavalcanti de Albuquerque. A banda da Marinha executou dobrados, lembrando a vitória dos Aliados.

Em 1929, já moravam no Brasil cerca de quatro mil lituanos, trabalhando nas lavouras de café e trigo de São Paulo e do Paraná. A Lituânia foi invadida pela primeira vez em 1940, pelas tropas da União Soviética, e, posteriormente, pela Alemanha; no fim da guerra, os russos voltaram a dominar o território.

O Globo 1X.11

Literatūra · Dailė · Mokslo

AŠTUNTASIS PASAULIO STEBUKLAS JAU NEBĖRA STEBUKLU (2)

PRIEŠ 90 METŲ OTTMAR MERGENTHALER IŠRADO
STEBUKLINGĄJĮ LINOTIPĄ

ANDRIUS MIRONAS

Puiki Mergenthalerio idėja rinkti matrisomis niekad nebūtų pavykusi, jeigu jo mašina nebūtų atitikusi specifinių reikalavimų. Jai aptarnauti buvo reikalaujama tik vienas žmogus, bet surinkimas, išlyginimas, atliejimas ir atgal išskirstymas privalėjo būti automatinis. Rinkimo greitis privalėjo būti kelis kartus greitesnis, kaip renkant rankomis, o mašinos įgijimo kaina prieinama ir ekonomiškai praktikoje. Teko pagaminti kelias bandomas mašinas, kol pavyko pagaminti visiškai patenkinamą.

Išradėjęs dirbo be poilsio. Mergenthaleris buvo įsitikinęs, jog vien tik idėja nieko nereiškia, jeigu jos įvykdymas nėra tobulas. Praėjo 14 metų nuo kopijavimo mašinos 1876 metais ligi Simplex linotipo 1890 m., kuriuo Mergenthaleris buvo patenkintas. Tai buvo metų metai nepalaujamo konflikto dėl mašinos formos, dėl lėšų šaltinių, kai mecenatai pradėjo prarasti kantrybę. Mergenthaleris nugalėjo visus sunkumus vien savo būdingu tvirtumu. Jis atsisakydavo draugų, matydamas neteisingai juos galvojant. Kartais prasiskolindavo, siekdamas kurio tikslo ir nepaisydamas kitų darbų. Jis ištvėringai bandė naujus patobulinimus ar pagerinimus, žinodamas, jog tikrai tobula mašina gali laimėti prieš spaustuvinkų abejingumą.

Linotipo gimimas

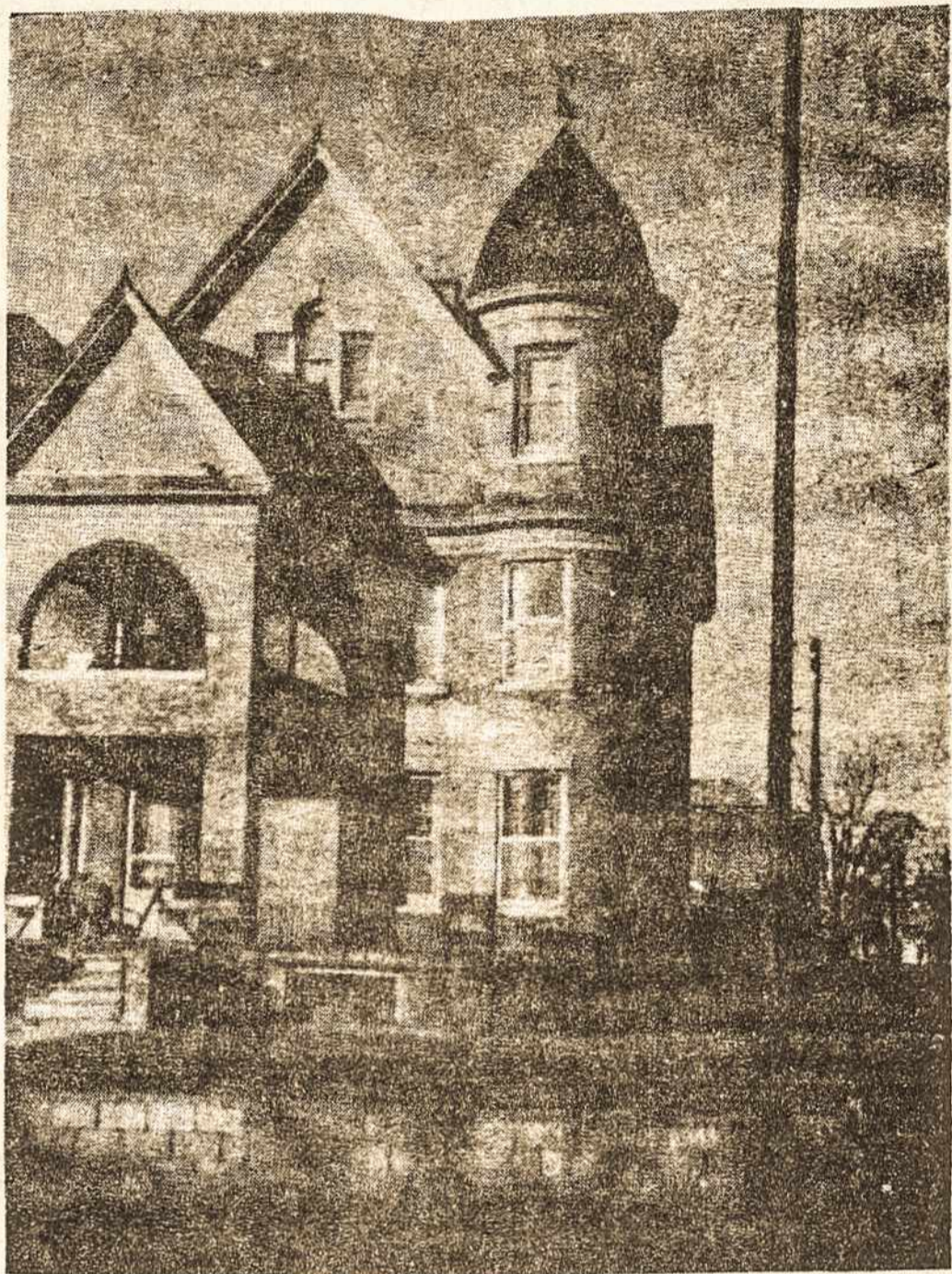
Linotipo gimtadieniu laikoma 1884 metai. Liepos 26 d. Ottmar Mergenthaleris

parodė grupei suinteresuotų asmenų pirmąją savo mašiną. Jis pagamino mašiną be jokių kartono formų ar matrisų. Ilgos, plonos varinės pertvaros, pilnos alfabeto raidžių atskirais gabalais. Paspaudus atitinkamą spaudiklį, mašina išleisdavo iš sandėlių po raidę ir surikiuodavo į eilę matricas. Tada dar surinktą eilutę tekdamo išlyginti rankomis. Paskui karštas metalas liejamas ant surinktos eilutės ir prispaudimu atliekavo sakinius išvirkščia forma. Eilutės išlyginimo trūkumas pašalintas antrajame Band modelyje, kuris pasirodė 1885 m. vasario mėnesį. Tarpai tarp žodžių buvo padaromi kylių pagalba.

Tačiau ir ši mašina Mergenthalerio nepatenkino. Magazinuose turėjo būti atskirų ženklų net 4500 rūšių ir jas pagaminti labai brangiai kainavo. Mergenthaleris suprato, jog matricos privalo judėti atskirai kiekvienam ženklui. Todėl pagaminta nauja mašina, šį trūkumą pašalinanti. Deja, rėmėjai nebenorėjo duoti lėšų ir išradėjas turėjo juos įtikinti šio sumanymo pasisekimu, kol jie nusileido.

1886 m. liepos 3 dieną pirmasis Blower tipo linotipas padėjo surinkti **New York Tribune** dienraščio numerį. Mašina atiduota produkcijon ir greit pirmoji šimtinė buvo naudojama spaustuose.

Nors Blower tipo linotipas turėjo didelį pasisekimą, bet pats išradėjas vis dar nebuvo patenkintas. Jis jau vėl numatė daug patobulinimų, o jo nenuilstama

Dr. Vinco Misiulio namas Detroite, kuriame įrengtas lietuviškų laikraščių archyvas.

dvasia nekreipė dėmesio į akcininkus, norinčius matyti praktišką išradimo pelną. Iš čia kilo nesusipratimai, kurių pasėkmėje Ottmaras įsteigė nuosavą fabriką. Jis savo gyvenime anksti išmoko stovėti ant tvirtų, nuosavų kojų. Tačiau jis buvo vienodai sąžiningas ir verslo, ir technikos reikaluose. Naujasis fabrikas pagamino pirmąjį linotipą, vadinamą Squarebase, o po to (1890 m.) Simplex linotipą. Pastaroji mašina, pagaliau, turėjo norimo tobulumo ir su ja prasidėjo triumfališkas Mergenthalerio išradimo plitimas plačiajame pasaulyje.

Matrisų svarba

Svarbiausioji Mergenthalerio išradimo dalis yra matrisos. Masinės jų produkcijos proceso išvystymas buvo toks pat sunkus, kaip ir paties linotipo. Matrisos privalėjo atitikti labai griežtus reikalavimus. Tada tai tęsėsi daugelį metų, vis bandant atrasti joms geriausią formą. Bejudėda-

mos per mašiną, jos nuolat yra griebiamos ir nešamos, keliamos ir stumiamos, suspaudžiamos ir išskiriamos, surenkamos ir išskirstomos. Todėl reikėjo, kad jų firma ir konstrukcija turėtų nepaprastą tikslumą.

Po ilgų bandymų ir ieškojimų Ottmaras, pagaliau, rado, kad galima matrisas gaminti kalimo-piovimo mašinos pagalba. Šią mašiną kiek anksčiau buvo išradęs raidžių liejikas Linn Boyd Benton. Tokia mašina gamino ne tik pigesnius kaltus, bet ir geresnius, kaip rankomis gaminami, kurie dažnai buvo netikslūs.

"Be kalimo-piovimo mašinos pagalbos", sakė Mergenthaleris, "nebūtų įmanoma gaminti geras matrisas, kurias dabar naudojame".

Po to beliko išrasti automatinį raidžių išlyginimą, ypatingai tarpų tarp žodžių. Nors jau buvo daryti bandymai su kyliais, bet Mergenthaleris sužinojo, kad kitas išradėjas laiko patentą kylių išradimui. Jis bandė (Tęs. 8 psl.)

PLIAS VEIKLA

Prieš 30 metų, 1946 m., Europoje, Vokietijoje įsisteigė „Lietuvių Inžinierių Sąjunga Užsienyje“. Vėliau, lietuviams profesionalams išsibarščius po visą pasaulį, daugumai išemigravus į USA, 1951 m. oficialiai buvo įsteigta PLIAS – Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga į kurią įeina kai po atskiras vienetas PLIAS – Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga.

Visame pasaulyje Sąjungos narių skaičiuojama netoli 900 asmenų, kurie sudaro PLIAS skyriaus įvairiuose kontinentuose: Šiaurės Amerikoje, Pietų Amerikoje, Australijoje ir Europoje. Šiuo metu

ASTUNTASIS

PASAULIO

STEBUKLAS

(is 7 psl.)

dė išrasti kitokius būdų protarpių išlyginimui, bet nieko kito nebeliko, kaip nusipirkti jau esamą patentą. Jis kaštavo Mergenthaleriui \$416,000.00.

Dabar kelias buvo jau aiškūs. Pagamintų mašinų skaičius greit prašoko tūkstantį. Visose pasaulio šalyse 1896 metais buvo naudojama jau 3000 linotipų.

Išradėjo triumfas

Mergenthaleris pasiekė savo tikslo ir jo išradimas greit išplito. Linotipas sumažino spausdinimo išlaidas, pagreitino rinkimą ir prisidėjo prie žmonijos raštingumo pakėlimo. Mergenthaleris užpatentavo kitus sėkmingus išradimus, tačiau linotipas pasiliko jo svarbiausiuoju susidomėjimo objektu ir jis visą laiką stengėsi rasti naujų patobulinimų.

Ne kiekvienam išradėjui lemta pasidžiaugti savo išradimo ir darbo vaisiais, bet Mergenthaleris šiuo atžvilgiu buvo laimingas. Neturtingas miestelio mokytojo sūnus praturtino žmoniją išradimu, kuris buvo laikomas pačiu stebuklingiausiu, o Thomas Edisonas pavadino linotipą „aštuntuoju pasaulio stebuklu“. Šis stebuklas iki šiol atsakingas už milijonus knygų, žurnalų ir

egzistuoja skyriai sekančiuose vietose:

- 1) USA – Boston, Chicago, Cleveland, Detroit, Los Angeles, New York, Philadelphia, Washington, Alexandria.
- 2) Canada – Montreal, Ottawa, Toronto.
- 3) Australia – Adelaide, Canberra, Melbourne, Sidney.
- 4) Anglija – London
- 5) Argentina – Buenos Aires.
- 6) Brazilija – São Paulo
- 7) Venezuela – Maracay

PLIAS apjungia lietuvius ir lietuvių kilmės inžinierius, architektus, fizikus, chemikus, biologus, geologus, hidrologus, astronomus, okeonografus, matematikus ir kitus tikslųjų bei gamtos mokslų specialistus. Sąjungos organas yra iliustruotas žurnalas „Technikos žodis“, 28 puslapių, išeinantis Chicagoje, kas 3 mėnesiai. Prieš tai metų „Technikos žodžio“ Nr.

laikraščių atspausdinimą.

Savo išradimo dėka Ottomas Mergenthaleris tapo turtingas ir paliko šeimai milijonus. Tačiau likimas leido jam džiaugtis pasisekimu tik kelis metus. Būdamas impulsyvus ir labai darbštus, jis dažnai nepaisė būtinųjų gyvenimo taisyklių ir pertempdavo jėgas. 1894 m. pabaigoje gydytojais nustatė, kad jis turi džiovaną. Tais laikais šiai ligai dar nebuvo vaistų ir Mergenthaleris mirė 1899 m. spalio 28 d., sulaukęs vos tik 45 metų amžiaus. Palaidotas Laudon Park kapinėse, Baltimorėje.

Kaip ir viskas pasaulyje, linotipas jau išstumiamas iš plataus naudojimo. Jį veikia lauk komputeruotieji rinkimo robotai, elektronika ir fotografija. Gal kompiuterius kas nors pavadins „devintuoju pasaulio stebuklu“, bet nėra abejonių, kad ir jie ateityje bus pakeisti dar įmantresniais teksto rinkimo įtaisais. Tačiau atsilikusiuose kraštuose linotipas dar ilgai bus naudojamas spaustuose, todėl galutinė šios mašinos mirtis tiksliai nežinoma.

Šaltiniai:

1. International Typographical Union REVIEW, 1975 m. Nr. 21.
2. Encyclopedia Britanica, 1965 m. Vol. XV, pg. 190.
3. Lietuvių Enciklopedija, XVIII tomas.

DIRVA

3 keturi su puse puslapio buvo paskirta Brazilijos skyriui.

PLIAS tikslas yra suburti lietuvių profesionalus organizacijos rėmuose, nes per organizuotumą galima sėkmingiau vykdyti sekančius uždavinius:

– Palaikyti profesinį santykiavimą tautiniu pagrindu.

– Išmokyti techniškos terminologijos atatikmena lietuviškai.

– Išreikšti mintis lietuviškai technologijos ir kitų mokslų srityje, atsižvelgiant į faktą, kad beveik visa techniška ir mokslinė literatūra, kuria tenka naudotis, yra svetimomis kalbomis parašyta, o taip pat dėstomoji kalba universitetuose ir aukštosiose mokyklose nėra lietuvių, bet gyvenamojo krašto kalba.

– Sąlygoms leidžiant, ypatingai kraštuose su didesniu lietuvių profesionalų skaičiumi, PLIAS kartu su kitom akademinėm organizacijom dalyvauja mokslo ir kūrybos simpozijumų ruošime.

– PLIAS Centro Valdyba specialias mokslines konferencijas, praveda architektūros projektu, studijų bei straipsnių ir kitus konkursus.

– PLIAS rūpinasi lietuviškos technologinės spaudos išlaikymą ir stiprinimą.

– Centro Valdyba šaukia dvi-mečius sąjungos suvažiavimus, kurių metu vyksta centro valdybos ir kitų organų rinkimai, parodos, koncertai, mokslinės paskaitos, išvykos ir kiti socialiniai bei organizaciniai renginiai.

– PLIAS organizuotai seka ir tiria ūkio, technologijos, tikslųjų bei gamtos mokslų procesą, o taip pat socialinį vyksmą Lietuvoje ir tuo būdu ieško kelių Lietuvos atsparumo stiprinimui prieš rusiškos kolonizacijos prievartą.

– PLIAS supažindina išsivijusius profesionalus ir visuomenę su Lietuvos ūkiniu, technologiniu bei moksliniu kūrybingumu, kuris vyksta nežiūrint rusų priespaudos.

– PLIAS sudaro galimybes savo nariams dalyvauti profesinėje veikloje, patirti kas daroma lietuvių mokslinėse ir profesinėse srityse.

– PLIAS įgalina narius dalyvauti su savo darbais lietuvių moksliniuose suvažiavimuose, spausdinti savo straipsnius sąjungos organe „Technikos žodis“ ir tuomi reikštis lietuvių technologinėje – mokslinėje bendruomenėje.

Primintina, kad nors PLIAS yra lietuviška profesinė organizacija, ji be savo profesinių tikslų turi pareigų lietuvių bendruomenei ir lietuvių tautai. PLIAS organizuotai reikšdamasis specifinėje mokslinėje ir technologinėje srityse, papildo lietuvių bendruomenių uždavinius ten, kur bendrinėms organizacijoms būtų sunku

tai atlikti. Gausinga, ekonominiai ir intelektualiniai stipri organizacija atiduoda savo indėlį lietuvių bendruomenei ir tautai.

São Paulo mieste turime PLIAS skyrių, kuris įsisteigė 1974 m. lapkričio mėn. 22 d. Šiuometinė skyriaus valdyba susideda iš sekančių asmenų: Algirdas Idika – pirmininkas, Arūnas Steponaitis – sekretorius, Gražvydas Bačelis – išdinininkas, Leonardas Mitulius – „public relation“. Revizijos komisijon įeina – Antanas Tyla ir Nardis Antanaitis.

Skyriaus narių susirinkimai šaukiami kas 2 mėnesiu, kuriuose be einamųjų reikalų aptarimo, dažniausiai vienas iš dalyvių referuoja koku nors įdomiu ir aktuali klausimu, supažindindamas susirinkusius su iš anksto parinktos temos detalėmis, dažniausiai techniško ar mokslinio pobūdžio. Pavyzdžiui, praėjusiuose susirinkimuose skyriaus nariai buvo supažindinti su „NASA“ – National Aeronautics and Space Administration – erdvių tyrinėjimų programomis: Apollo, Mariner, Pioneer, Skylab. Referatai – pokalbiai buvo pailiuotai skaidrėmis ir fotografijomis apie Mėnulį, Venėrą, Merkurijų ir Marsą. Toliau dar Probos (Marso mėnulis), Jupiteris ir įvairūs mūsų žemės vaizdai stebinti iš Kosmoso. Kituose susirinkimuose buvo supažinta su tekstilės audinių gamyba, pradedant nuo vilnų plovimo ir baigiant užbaigtu produktu. Buvo vizituotas vienas iš didžiausių Brazilijos tekstilės fabriku – „Karibė“, Sta. Isabel, susipažįstant su įvairiais gamybos skyriais ir produkcijos procesais. Dar kitame susirinkime buvo susipažinta su São Paulo „metrô“, ypatingai su automatiniais signalizacijos ir kontrolės elektrifikais ir elektroniskais įrengimais, pailiuotai paveikslais, diagramomis ir braižiniais, projektuojant ant ekrano skaidrių pagalba. Pokalbio dalyviai sužinojo kad São Paulo „metrô“ yra vienas iš moderniausių ir saugiausių pasaulyje, automatinės signalizacijos ir kontrolės atžvilgiu. Perteitame susirinkime buvo nuodugniau susipažinta su akumuliatoriais, jų rūšimis, gamyba ir kitomis specifinėmis problemomis susijusiomis su jų produkcija ir veikimu, pavaizduojant skaidrėmis ir paveikslais. Netolimoje ateityje numatoma susipažinti su hidroturbinomis, o po to, dar kituose susirinkimuose bus aptarta „Viking“ erdvėlaiviu kelionės į Marsą. Bus susipažinta su erdvėlaivių aparatų veikimu ir rezultatų analize. Taip pat bus aptarta fantastiški paveikslų ir davinų perdavimo į žemę metodai.

A. I.

MŪSŲ ŽINIOS

SAJUNGOS—ALIANČA PASTOGĖJ

IŠVYKO ATOSTOGŲ EUROPON

Sajungos-Alianča pirmininkas, Aleksandras Bumblis su žmona Maryte, atsisveikinę su savaisiais ir bičiuliais, rugpiūčio 10 d., naktį, išskrido Europon praleisti šių metų atostogas ir pasigerėti „senojo pasaulio“ vasaros grožiu. Žada išbūti apie pora mėnesių. Savo kelionės maršrutą pasirinko: Angliją, Olandiją, Švediją, Norvegiją, Vokietiją (Vakarų), Prancūziją, Austriją, Ispaniją, Portugaliją, ir... vėl Braziliją. Kelionę Europon padarė lėktuvu labai gerai vykusia, o sugrįžti žada laivu, spalio mėn. pradžioje. Pirmininkui ir jo žmonai, sąjungiečiai linki laimingos ir geros kelionės. Reikia pastebėti, jog prieš pat šią kelionę, liepos 30 dieną, Bumbliai suruošė puikias vestuves dukrelės Margaretės su Arūnu Steponaičiu. Jaunavedžiai į povestuvinę, o tėveliai atostogų Europon.

Sajungos-Alianča pirmininkui išvykus, jį pavaduoja vicepirmininkas Jonas Antanaitis, sekmingai tęsdamas ir orientuodamas organizacijos veiklos eigą ir jos vystimąsi.

*** ** *

Apšvietimo bendrovė Light, plėsdama apšvietimo tinklą visame São Paulo mieste, nusavino daug namų, kur tik reikalinga buvo praplėsti elektros laidų tinklas. Taip atsitiko ir V. Anastazijos rajone, kur yra Sajungos namai, buvusi, seniau, Dr. J. Basanavičiaus vardu lietuvių mokykla, Light nusavino daug namų. Buvo tikėtasi, jog palies ir Sajungos namą, tačiau taip neatsitiko; nusavino lygiai iki namo sienos ir, kol kas, tuo pasitenkino. V. Anastazijos namai labai seniai statyti ir šią dieną jie reikalauja didelio ir išlaidingo remonto, kad pritaikius juos tinkamam Naudojimui. Kaip Sajungos valdyba nuspręs dėl šių namų, kol kas nežinia, nors tuo reikalu turi visokių planų, kad juos padarius naudingesniais ir pelningesniais. Šiuo laiku iš jų Sąjunga neturi jokios naudos; valdžiai apmoka gana aukštus turto mokesčius, tuo ir pasitenkina. Nuo ateinančių metų, valdyba mano rimtai atkreipti savo dėmesį į V. Anastazijos namus. Bet tas darbas liks naujai valdybai.

*** ** *

São Paulo miesto prefeitu reikalaujant, prie Sajungos rūmų, rua Lituânia 67, pastatytas perkunsargis, o salės viduje, prie abie-

jų durų, įtaisytas apšvietimas – „saída de emergência“. O iš laukopusės, prie abiejų durų, sudėti nauji marmuro laiptai. Taip pat svarstomas projektas sutvarkyti namo priešakį ir pertaisyti didžiuosius vartus.

*** ** *

Po trečiojo pasaulio lietuvių jaunimo Kongreso, mūsų kolonijoje buvo išsiliejusi didelio entuziazmo banga, kad likusiais nuo kongreso pinigais, užpirkti gabalą žemės toliau nuo miesto ir įrengti jaunimui stovyklą bei seneliams poilsio namus. Į šį entuziazmo sūkūrį, buvo įtraukta ir Sąjunga, kad prisidėtų savo ištekliams prie planuojamo užmojo. Tas reikalas buvo gyvai svarstomas bent keliuose valdybos posėdžiuose ir prieita išvados, jog tuo reikalu geriau Sąjungai laikytis nuošaliai ir žiūrėti savo namų, o jei rastųsi reikalo ir leistų galimybės, padidinti Mokos rūmų pastatą. O beto, pati viena valdyba negali nuspręsti, kur liečiamas yra nejudomas turtas, bet visuotino narių susirinkimo pritarimo. Šiais metais, Sajungos-Alianča Valdyba baigia savo dviejų metų kadenciją ir didesnius užsimojimus nori palikti naujai valdybai.

*** ** *

Sajungos-Alianča Valdyba yra nutarusi prisidėti prie laikraščio Mūsų Lietuvos išleidimo vieno numerio.

S-gos Krsp.

STOVYKLAVO LIETUJE

Brazilų Machado šeimos ūkelyje Mailasque Nepriklausomybės savaitgalio tris dienas stovyklavo aštuoni skautai ir skautės, paskutinę dieną prisijungė dar trys. Visas tris dienas lijo arba lynojo, bet skautai sugebėjo smagiai stovyklauti, įrengdami pastogę virš virtuvės ir valgyklos, pastatydami dvi lapines, vakare susirinkdami prie laužo dainuoti, vaidinti ir pasakoti.

Lietuviškai kalbanti

Vyrų – moterų – vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS—SENHORAS
CRIANÇAS

Av. Eulina, 99—V. Sta. Maria
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Limão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

PAMINĖTA ŠOKIŲ ŠVENTĖJE

Tautinių šokių grupė „Nemunas“, kuri buvo numaciusi vykti į V-tąją Tautinių šokių šventę Čikagoje rugsėjo 5, paminėta pirmoji šios šventės programos leidinyje. Kaip žinoma, metams įpusėjus, buvo išleistas 12.000 kr. įstatymas, kurio išimties nepavyko gauti grupės vadovui Jonui Lukoševičiui, kuris tuo reikalu buvo nuvažiavęs į Brasilia ir į Rio de Janeiro.

Bronius Juodelis, Šokių šventės komiteto pirmininkas, siunčia sveikinimus ir geriausias linkėjimus Jonui Lukoševičiui ir visiems „Nemuno“ šokėjams, apgailestaudamas, kad nežiūrint visų gerų norų ir pastangų, nepavyko Brazilijos atstovams nuskristi. Šventėje dalyvavo 98 šokių grupės ir 15.000 žiūrovų.

KNYGA APIE BRITANIJOS LIETUVIUS

Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga pasirūpino, kad būtų paruošta ir išleista knyga apie Britanijos lietuvius 1947-1973 metais. Ją paruošė K. Barėnas ir jau paduota spaustuvei. Vien tik teksto bus apie 700 puslapių; bet dar prisidės ir daugybė iliustracijų.

Leidiny bus įdomus ne tik tiems, kurie gyvena ar gyvena D. Britanijoje – jiems bus malonus prisiminimas; bet ir tiems, kuriems Anglija yra tolimas ir svetimas kraštas – bus istorinis to krašto lietuvių gyvenimo dokumentas.

Brazilijos lietuviai neturi per daug nusileisti D. Britanijos lietuviams. Ir jie turi išleisti, nors gal ir ne tokią didelę, bet gražią ir gana išsamią „Brazilijos lietuvių istoriją“ šio penkiasdešimtmečio proga.

Užsisakyti leidinį iš anksto – jau didelė parama ir padėtinimas knygai patraukliau prisistatyti.

(Atkirpti ir įteikti asmeniškai ar paštu:)

Šiuomi užsakau „LIETUVIAI BRAZILIOJE“ leidinio

..... egzempliorius. (Po 50 kruzeirų)

Leidinio mecenatas 500 kr. ar daugiau

Garbės prenumeratorius – 100 kr.

Prenumeratorius – 50 kr.

SIUNČIU SUMĄ CR\$.

Vardas, Pavardė

Adresas (gatvė, pašto dėžutė)

CEP, Miestas, Valstija

Siųsti: A. Valavičienė, R. Manoel Pereira Guimarães 87
04722 São Paulo, SP.

arba: A. Saldys, Av. Antonio Carlos Fonseca 173
04290 São Paulo, SP.

arba įteikti parapijose ar Mūsų Lietuvos redakcijoje.

Maloniai kviečiu gimi-
nes, draugus ir pažįsta-
mus dalyvauti STASIO
ŽŪTAUTO PIRMŲJŲ
MIRTIES METINIŲ, Mi-
šiose šio (setembro) mė-
nesio 25 dieną, šeštadienį,
19:30 val. šv. Kazimiero
koplyčioje, Mokoje, R.
Juatindiba 20 (28). Jas
laikys São Paulo arkivys-
kupas kardinolas Paulo E-
varisto Arns.

Velionies našlė Aldona
Žūtautienė su šeima

Kai pats São Paulo ar-
kivyskupas nori taip pa-
gerbti mirusį mūsų tautie-
tį, savo šoferį, atlaikydama-
mas šv. Mišias mirties me-
tinėse, tai ir mes pagerb-
kime mūsų arkivyskupą,
ateidami gausiai į tas šv.
Mišias.

Klebonas kun.P.Daugintis

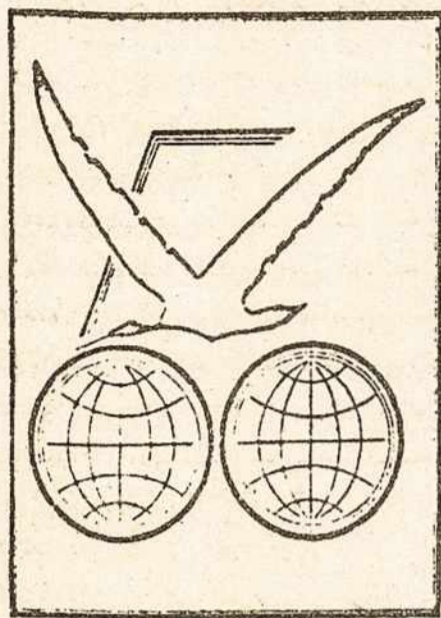
Maloniai kviečiame gi-
mines ir artimuosius
a.a. Juozo Baltrūno
šešių mėnesių Mišioms Vi-
la Zelinos bažnyčioje, rug-
sėjo 17, 19 val.

Šeima

Septintos dienos Mišios už a.a.
Juozą Jankauską buvo atšventos
São José bažnyčioje, Jaguaré.

MŪSŲ ŽINIOS

50-ČIO MINĖJIMAS RIJŲ

OFICIALUS PAGERBIMAS

Pirmąją lietuvių imigracijos penkiasdešimtmečio švenčių dieną Rio de Janeiro prie 11-ojo karo žuvusių paminklo susirinko būrys Rio de Janeiro lietuvių su dešimtimi tautiečių iš São Paulo. Iš abiejų pusių paminklo sparnų stovėjo jurininkai. Aikštėje laukė jūreivių orkestras, kuris grojo maršą, plačiais laiptais lipant Penkiasdešimtmečio komiteto pirmininkui kun. Mečislovui Valiukevičiui ir paminklo komendantui. Kariškiams signalai buvo duoti trimitu, žmonėms garsiakalbiu.

Prie paminklo papėdėje stovinčio kryžiaus vienoj pusėj išrikiuotos Lietuvos ir kitų pavergtų tautų vėliavos (Estija, Latvija, Čekoslovakija, Vengrija, Albanija, Rumunija, Lenkija), laikomos tų tautų atstovų arba lietuvių. Garbės sargyboje lietuvės ir lietuvaitės tautiniais rūbais. Dešinėje pusėje – publika, kurioje be tautybių atstovų buvo prancūzų buvęs karys, turistai iš Naujosios Zelandijos ir kiti.

Visų pirma orkestras pagrojo ir trimitininkas; trimitavo žuvusiems pagerbti giesmes, o tada didžiulis vainikas dviejų kareivių ir lietuvių delegacijos prineštas prie kryžiaus. Seniausiąją kartą atstovavo Uršu-

IX. 10. *Fluminense* / 5

Lituanos

Homenagens nos 50 anos de chegada

O Comitê do Cinquentenário da Imigração Lituana no Brasil, presidido pelo padre Menceslau Valiukevicius, realiza, hoje às 10 horas, homenagem aos mortos da II Guerra Mundial, junto ao Monumento Nacional dos Pracinhas, no Aterro da Glória. Amanhã, no mesmo horário, homenageia o índio Araribóia, fundador de Niterói, colocando uma coroa de flores em seu monumento, em frente à estação das barcas.

Domingo, também às 10 horas, haverá missa concelebrada na Igreja da Candelária, com a participação do coral lituano de São Paulo, e homenagens aos Poderes Executivo, Legislativo e Judiciário. Posteriormente, em embarcação cedida pela Marinha, os lituanos navegarão pela baía de Guanabara, prestando homenagem aos primeiros imigrantes chegados ao Estado do Rio.

Padre Menceslau informa que os primeiros imigrantes da Lituânia que vieram para o Brasil instalaram-se em Niterói. Por esse motivo, Araribóia será homenageado. "como o verdadeiro representante do Brasil, o índio, que lutou pela pátria nascente contra o invasor"

Ié Gaulienė ir Pranas Opas, trispalvius kaspinus laikė vidutinės kartos atstovai ir du vaikai, jau trečioji karta.

Kol orkestras grojo karinius maršus, kun. M. Valiukevičius pasirašė garbės vietoje pastatytą lankytojų knyga, jį sekė kiti dalyviai. Tada visi buvo pakviesti aplankyti karių mauzoliejų, kuriame palaidoti, sakoma, keli lietuviai, Italijoje kariavę Brazilijos kariuomenėje. Čia pirm. kun. M. Valiukevičius tarė trumpą žodį, pagerbdamas žuvusius už laisvę.

Prieš 50 metų Brazilijon atplaukusiu tarpe buvo ir teatro bei televizijos artistas Pranas Čepukaitis (profesiniai pažįstamas kaip Francisco Dantas arba dabar kaip „Padre Saramandaia“), kurį ap-

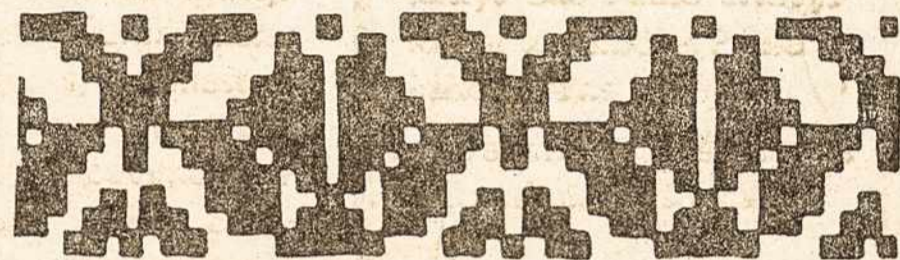
Rugsėjo (setembro) 19 dieną: ŠILINĖS ATLAIDAI ir TAUTOS ŠVENTĖ

Šv. Kazimiero parapijos patalpose.

Programoj: 17 valanda

- procesija su Marijos statula
- Mišios už Lietuvą (giedos LKB-nės choras)
- minėjimas
- sunėstinės vaisės

Visi esame kviečiami dalyvauti.

klausinėjo žurnalistai. Trumpai papasakojo apie savo atvykimą 1926 metų balandžio mėnesį, kai buvo 15 metų amžiaus, ir pirmąsias dienas kavos fazendose.

Penktadienio, rugsėjo 10, šventė aprašyta buvo „O Globo“, „O Fluminense“ ir kituose laikraščiuose.

/Tęsinys 6 psl./

LANKYS TAUTIEČIUS

Šią savaitę kun. Stasys Šileika pradės lankyti, kalėdoti lietuvių katalikų šeimas, gyvenančias Tucuruvi, V. Gustavo, Dom Pedro II, V. Nivi, V. Jačanā, V. Victória, V. Tremembé bairuose, apylinkėse.

Kun. Petras Daugintis pradės kiek vėliau lankyti Guarulhos, Penha, V. Granada, Guilhermina, V. Matilde bairus.

Šv. Kazimiero parapijos Kleb.
Kun. Petras Daugintis

SKAITYKIT IR PLATINKIT
MŪSŲ LIETUVĄ!

VEIKLOS KALENDORIUS

Rugsėjo 19 – Tautos šventė šv. Kazimiero parapijos patalpose Mookoje – 19 val.

Rugsėjo 26, 16 val. Naujos Liet. Kat. šv. Juozapo Bendruomenės valdybos rinkimai.

Spalio 2, Instituto Histórico Geográfico sesija apie Lietuvių imigraciją, São Paulo.

Spalio 9, Penkiasdešimtmečio komiteto ruošiamas Pavasario šventė.

Spalio 31 – BLB-nės Tarybos-Valdybos rinkimai.

Spalio 31: Spaudos balius. Ruošia Šv. Juozapo Vyrų Brolija.

Sapių mėn, 1 d., 20:00 val. PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas Lietuvių sąjungos rūmuose, rua Lituania, 67 – Mooca. Tel.: 292-1434.

Gruodžio mėn. 3 d., 20:00 val. PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas pas inž. Algirdą Idiką, rua Maestro Chiafarelli, 736 - Jardim Paulista. Tel.: 282-2919.

Sausio mėn. 29 d., 10:00 val. PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas pas inž. Leonardą Mitrulį, jo vasarvietėje – Estrada Raposo Tavares. Tel.: 273-6434 (residencija – SP.).

LĒLIŲ TEATRAS

São Paulo miesto lėlių teatras Sesių pranciškiečių salėje prasideda 13:00 val., o ne 13:30, kaip buvo pereinama ML numeryje rašyta, rugsėjo 26 d., sekmadienį. Įėjimas nemokamas, bet reikia iš anksto klebonijose ar pas platintojus įgyti lapuką, su kuriuo būtų galima salėn įeiti.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA-CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHÓRAS E CRIANÇAS MINI-BOMBRINHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

117 R. Coelho Barradas

R. L. 5 01032.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0677 - (Res. 274-1886)
300 Paulo

SEMANÁRIO

NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ
LIETUVA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
ANTÔNIO AQUINO
Redige: Equipe Editorial
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 70 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 350 kr.
Paskiro numerio kaina: 1,50 kruz. Užuojaus ir sveikinimai nuo 20 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožūra. Ne naudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9 - 10 puslapiams redakcijai įteiktini ne vėliau kaip iki sekmadienio vakaro.